

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
za Slovenijo v Ljubljani.

Cena posamezne številke 1 Din

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Cetrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma polnočnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tj. je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Naša nova pragmatika.

Novi načrt deli državne uslužbence v uradnike, v zvaniknike (poduradnike) in v služitelje (sluge). Uradniki so ali izven kategorij ali pripadajo trem kategorijam uradniških strok. V prvo kategorijo spadajo stroke, za katere se zahteva fakultetna izobrazba, za drugo kategorijo je predpisana matura srednje šole in za tretjo je treba vobče štirih razredov srednje šole. V vsaki teh treh kategorij so določene posebne osnovne in posebne položajne plače. Tudi v isti kategoriji ni osnovna plača vedno ista, temveč imamo v vsaki kategoriji deset stopenj osnovnih plač. Službovanje v vsaki stopnji traja redoma po tri leta, in prideš ob ugodni oceni avtomatično v višjo stopnjo osnovne plače. Poleg osnovne plače dobi vsak uradnik tudi položajno plačo, ki je različna v posameznih položajnih grupah. Te položajne grupe ne odgovarjajo le našim činovnim razredom, temveč je z njimi zvezana vedno tudi določena funkcija. V vsaki kategoriji imamo eno pripravno grupo, dve pomožni grupi in eno do treh glavnih grup. Čin (rang), ki ga ima uradnik, se računa po višini položajne plače. V višje položajne grupe ne prideš avtomatsko, nego po imenovanju. Poleg osnovne in položajne plače dobi uradnik še stanarino, ki se zviša po preteku prvih šestih in nadaljnjih devet let službe. Redna stanarina se v dražjih krajih zviša za 10, 20 ali 30 %. Samci in njih enaki dobivajo le 50 % stanarine. Dodatek za deco je za vse kategorije in za vse stopnje isti, a se razlikuje po številu in starosti dece.

Izven kategorij je pet grup uradnikov, in sicer so to predsednik ministrskega sveta, ministri, državni podsekretarji, dalje predsedniki, podpredsedniki in člani kasacijskega sodišča, državnega sveta in glavne kontrole, potem poslaniki, pomočniki ministrov, starejši redni univerzitetni profesorji in končno uradniki, katerim poseben zakon prizna isti čin. Vsi ti dobe namesto osnovne in položajne plače in stanarine stalno plačo, ki je različna za vsako teh petih grup.

Pri zvaniknikih in slugah tudi ni razlikovanja med osnovno in položajno plačo, temveč napredujejo v določenih presledkih avtomatski v višjo plačo. Poleg plače prejema tudi stanarino in dodatek na deco.

Oseba, ki stopi v državno uradniško službo, se sprejme najprej le začasno in pride v najnižjo stopnjo osnovne plače in v najnižjo, t. j. pripravilno grupo svoje

kategorije, gre mu pa namesto cele le polovica položajne plače in stanarine. Kogar po predpisnem roku spoznajo sposobnim za stalnost, temu pripada vsa položajna plača in stanarina. Kdor se je z uspehom podrgel državnemu strokovnemu izpitu in je kako mesto višje položajne grupe v isti stroki prazno, more prositi za imenovanje v višji položaj. Izmed več prosičev pa izbira ne sme biti samovoljna, temveč se je ozirati na sposobnost za zaproseno mesto in ob enaki sposobnosti na razna druga v zakonu posebno določena načela. Na isti način se postopa pri izpolnitvi drugih izpraznjenih mest. Za primer nujne potrebe smejo uradnika tudi brez njegove volje premestiti na kako drugo mesto.

Uradnike ocenjujejo posebne komisije, sestavljene iz najstarejših uradnikov pri oblastnih in centralnih uradih.

Državnemu uslužbencu se računa penzija v odstotkih od plače (osnovne in položajne), redne stanarine in dodatka za deco. Po desetih službenih letih znaša penzija 50 % in za vsako nadaljnjo polletje 1 %. V strokah, v katerih se zahteva fakultetska izobrazba, se računa glede penzije vsakih šest mesecev za sedem mesecev. Ženi in otrokom po umrlem državnem uslužbencu pripada rodbinska penzija, in sicer v odstotkih od penzije, ki jo državni uslužbenec dobi, odnosno, ki bi jo dobil, ako bi bil upokojen v času svoje smrti. Vobče znaša rodbinska penzija za eno osebo 50 %, za dve 65 %, za tri 75 % in za štiri ali več oseb 85 %. Dočim dobi državni uslužbenec vobče šele v desetih letih pravico do penzije, dobi rodbinska umrlega državnega uslužbenca že v petih letih pravico do pokojnine. Penzijski predpisi prejšnjega načrta se tedaj niso bistveno izpremenili. Glede disciplinarnih predpisov so se spremenile le odredbe disciplinarnih sodišč. Kot disciplinarna sodišča ne bodo poslovale posebne komisije starejših uradnikov oblastnih in centralnih uradov, nego upravna sodišča ob sodelovanju starejših strokovnih kolegov obtožencev in pa državni svet.

Prevažne so prehodne odredbe. V smislu ustave se ima revizija vsega državnega uradništva izvršiti. Oni uslužbenci, ki ne bodo sprejeti, dobe penzijo, če imajo zadostno število službenih let, v nasprotnem primeru pa odškodnino šestmesečnih, odnosno trimesečnih službenih prejemkov. Državni uslužbenci, ki se obdrže v državni službi, se morajo prevesti v položaje, določene v novem zakonu o uradnikih. Zvanikniki in služitelji pridejo v ono stopnjo, ki odgovarja dobi njihovega službo-

vanja. Težje je s prevedenjem uradnikov. Uradniki s šolsko izobrazbo predpisano za stroko, v kateri služijo, se uvrste vobče v ono grupo, ki odgovarja položaju, ki so ga doslej imeli. Imamo pa mnogo uradnikov z manjšo šolsko izobrazbo nego se zahteva, odnosno se bo z izvršilno uredbo k zakonu o uradnikih zahtevalo. Izmed teh se uradniki z vsaj 15letnim službovanjem prevedejo v odgovarjajočo novo grupo, uradniki s 7 let službe pa le s pritrditvijo pri posameznih centralnih uradih obstoječih strokovnih svetov, dočim uradniki z manj nego 7letno službo ne morejo ostati v dosedanji stroki, odnosno kategoriji.

Pripeti se pa lahko, da po novi organizaciji državne uprave ne bo mogoče uradnika postaviti v odgovarjajočo funkcijo in s tem tudi v grupo. V tem primeru dobi uradnik kljub uvrstitvi v nižjo položajno grupo vendarle plače višjega položaja.

Po zakonskem predlogu se za dobo petih let pooblašča ministrski svet, da v primeru nedostatka zadostnega števila kandidatov s predpisano izobrazbo uvede nekaj olajšav za prehod iz nižje kategorije v višjo kategorijo.

Kie naj država štedi?

Tucati ministrov na razpoloženju so živa potrata. Kdor količaj ve o upravi in gospodarstvu, se čudi, da se gospodje ne sramujejo sprejemati od države pokojnino za par mesečno delo nad vse dvomljive vrednosti. Ako bi vsako ministrstvo tako preštelo svoje pare, kakor finančno, bi ne imeli nikoli deficita. So pa ministrstva, ki si domišljujejo, da imajo pravi privilegij, zapravljati kakor se jim ljubi. Tak privilegij na pr. ima ministrstvo za vojno: koliko ta zapravi državni denarja, ve le oni, kdor gleda od blizu. Vojska mora biti in samo nora hočejo dandanes živeti brez vojaka. Ne sme se pa zapravljati denar za stvari, ki stanejo veliko, ne hasnejo pa nič. Zato vidiš po državnih pisarnah tako razliko: v enem uradu jih je polno, imajo vsega dovolj, oprave, pavšale in sede drug na drugem ali gledajo pri oknih; v drugem uradu pa jim manjka najpotrebnejšega od nizkega staleža do pavšala. Štediti bi morali ob sklepanju zakonov; mnogo imamo zakonov, ki so zelo dragi, hasnejo pa ne dosti: ne mislim tukaj sodišč, ki delajo po največ le za one stranke, ki se tožijo, mirnim jih ni treba, še manj državi a drago plačevati jih mora; na te ne mislim pač pa na razne socialne in podobne urade kjer so ustanovili referate zato, da so namerjali ljudstvu peska v oči. Nepotrebni so do cela.

Štediti bi morala država tudi pri naredbah in upravi; radi obilopisja, praznih dopisovani, nepotrebnih periodičnih vlog in podobne šare porabimo ogromno papirja in časa; zato bi morali štediti z materialijami, da jih dobavljamo iz lastnih zavodov po lastni ceni, kakor bi tudi že davno morali imeti svojo tiskarno za lastni denar, menice, koleke, poštne znamke itd. Ako bomo naročali štiridesetake iz Amerike po trideset kron, bomo slabo gospodarili.

Štediti bi morala država pri raznih stavkah (premog, železnice!). Kdor pozna razmere, bo vedel, kako zlobno, lahkomišno in v škodo državi in ljudstvu se določajo od komisij razni tarifi, samo da se uganja delavska demagogija. Finančno ministrstvo bi moralo imeti pri prelinarnih sejah vsakega ministrstva, pri sklepanju zakonov, pri stavkah in preliniranju raznih zgradb in del svojega zastopnika - strokovnjaka, ki bi pazil, kaj gospodje počenajo!

Ponavljam in povdarjam: zastopnika - strokovnjaka, ker s tem ne mislim na akademično izobraženega jurista, ki je le teoretične vrednosti. Sploh bi moralo biti načelo: strokovnjak načeluje, jurist mu bodi pridejen, pa je narobe in zato je tudi marsikaj drugega narobe.

Štediti bi morala država pri našem šolstvu. Prav veliko imamo šol, ki niti v idealnem niso aktivne, še manj v finančnem smislu. Da nam treba omike, je res; ni pa lepo, ako mora država radi šol delati dolgove. Strokovne šole naj si vzdržujejo dotična podjetja, banke, zadrage! Tudi gledališča naj si vzdržujejo dotične mestne občine, posebni konzorcij in abonente. Goji naj se repertoar, ki donaja, ne pa le tak, ki ogromno stane, a ne vleče. Tako misli vsak resen človek, četudi se utegnejo nekateri »zgražati!«

Štediti bi morala država pri raznih potovanjih; marsikaj bi se zlahka opravilo brez komisij in poedin na državne stroške, posebno pa brez poslanskih in diplomatskih sestankov. Ako je poslanik na svojem mestu, bi nič ne rekel: koliko pa jih je? Povejte vendar, koliko so stale državo razne razmejitvene komisije in kako jim je država plačevala? Tako gospodarstvo ni državno gospodarstvo.

Kdaj pridemo do boljših razmer? Kadar bo gori opisane napake spoznalo ljudstvo samo, kadar bo državne profesorance je lo imenoma napadati in kadar bo uradništvo samo med seboj (brez poslancev) pričelo trebiti. — Mogoče ta čas ni daleč, — potem nam ne bo treba regulacije, ker bo denarja državi in za plače dovolj.

Verus

Spomenica narodni skupščini in vrhovni vladi.

Naša zemlja je povsem produktivna in tudi naša industrija zadnji čas dobro napreduje.

Velika privatna podjetja in vsakovrstne nove banke kažejo, da je med nami Jugoslovani tudi nekaj denarja in da bi naša rodna država ob primerni upravi prav lahko sama izhajala, brez pomoči tujih posojil.

Kako pridemo do tega, da nalagamo našim poznim potomcem dolgove, ko bodo vendar imeli svoja lastna bremena!

Ako druge države denar celo ven posojajo, bi mi lahko vsaj lastne denarne potrebe krili doma. Primanjkuje nam samo dobre volje za občni blagor države in primernih strokovnjaških načrtov.

Naša narodna skupščina naj bi se torej ne prenačljila s tujimi posojili, kar našo valuto kviri

Rajši naj bi se razpisale primerne nagrade za tiste strokovnjake, ki stavijo vladi v določenem času najboljše predloge, kako naj bi država v lastnem okvirju prišla do primernih sredstev za svoje vestranske potrebe; ne da bi s tem katerega državljana uničila ali pa njegovo primerno preživljanje onemogočila.

Po potrebi naj bi se dotični strokovnjaki pozvali na skupno posvetovanje, pri katerem naj bi podali potrebna pojasnila in skupno določili smer novemu davčnemu zakonu, ki se potem predloži narodni skupščini v razpravo in končno odločbo.

To so povsem napačna načela, ako se išče večinoma davka pri konsumu, dovozu in razvedrilu, ker so tukaj nižji sloji kot konsumenti preveč prizadeti.

Trgovca ali prekupovalca, pa naj bo tudi gostilničar, naprti vse svoje davke odjemalcu ali konsumentu. Ubogi potrebovalec nosi torej večino davkov, dočim ležijo veliki kapitali, ki so nastali iz dobička in enako, za državo mrtvi in brez primernega obdačenja. Noben pameten človek ne zavida velikih bogatašev, saj značijo blagostanje dotične domovine, in ako so doma taka mrtvila, naj ne hodi država v tujino po denar.

Uslužbenec se preživlja od svojega zaslužka. Če se torej na njegov živež ali liter vina, ki ga povzije v gostilni — torej na efektivne stroške, ki izvirajo iz njegovega imetja naloži več procentov davka in kontrolnih taks, potem naj se država v svoji izvanredni potrebi nekoliko dotakne tudi tistega premoženja s progresivnim davkom, ki se ne uporabi in sploh ne izrabl. Saj potrebuje premožnejši tudi več zaščite in oblastne ali uradne zaslombe, nego tisti, ki nima in ne potrebuje take ugodnosti.

Refomator K.

Kaj je novega pri O. Z.

Osrednji Zvezi se je posrečilo priti v posest po vladi redigranega osnutka nove službene pragmatike. Dočim je obsegal prvotni osnutek 245 členov, jih ima sedanjí samo 233. Vlada je v drugem osnutku marsikaj nepotrebnega opustila, več členov po materiji drugače razporedila, zopet druge pa zmiselno unificirala. Novi načrt razlikuje samo tri skupine in deli državne uslužbence v uradnike, v zvanikičke (poduradnike) in služitelje (sluge). Skupina uradnikov pa je razdeljena zopet na tri kategorije ali stroke, ki se med seboj razlikujejo po predpisani šolski predizobrazbi. Imamo uradnike s fakultetno predizobrazbo, ki spadajo v prvo kategorijo, z maturo srednje šole, ki bodo uvrščeni v drugo kategorijo, in uradnike tretje kategorije, za katere je predpisano v obče absolviranje štirih razredov srednje šole ali enakovrednega zaveda. Osnovna plača v isti kategoriji ni vedno enaka, ker imamo v vsaki kategoriji po deset stopenj.

Poleg osnovne plače prejemajo uradniki tudi položajno plačo, dočim so zvanikički in služitelji brez nje. Službovanje v vsaki stopnji osnovne plače je določeno za dobo treh let. Pomaknitev v višjo stopnjo je avtomatična, vendar pa je za to pogoj ugodna ocena. Na položaj je uradniku mogoče dospeti samo z imenovanjem in ne avtomatskim potom. Da bo vsakemu jasno, kako je vlada službene prejemke uradnikov, zvanikičkov in slug dokončno določila, je potrebno, da primerjamo prvotni osnutek z zadnjim in navedemo protipredloge O. Z.

Prvotni osnutek (čl. 29.) osnovnih plač aktivnih državnih nameščencev (I.—IV. kategorija = uradniki, V. kategorija = zvanikički in VI. kategorija = služitelji):

Stopnje	I. kat.	II. kat.	III. kat.	IV. kat.	V. kat.	VI. kat.
Dinarji						
1.	4500	3700	3000	2400	1900	1500
2.	5000	4000	3300	2700	2200	1800
3.	5500	4500	3600	3000	2500	2100
4.	6100	5000	4100	3300	2800	2400
5.	6700	5600	4600	3800	3100	2700
6.	7500	6200	5200	4300	3600	3000
7.	8300	7000	5800	4900	4100	3500
8.	9300	7800	6600	5500	4700	4000
9.	10.300	8800	7400	6300	5300	4600
10.	12.000	9800	8400	7100	6100	5200

Drugi osnutek razpredelbe osnovnih plač za uradnike (čl. 24.) je sledeči:

Stopnje	I. kat.	II. kat.	III. kat.
Dinarji			
1.	3900	3000	2500
2.	5000	3800	3000
3.	5600	4300	3400
4.	6200	4800	3800
5.	6900	5400	4300
6.	7600	6000	4800
7.	8500	6700	5400
8.	9400	7400	6000
9.	10.400	8200	6600
10.	12.000	9000	7200

O. Z. je predlagala, naj se plača 1. stopnje v I. kategoriji zviša od 3900 na 4200 Din., v II. in III. kategoriji pa naj se prevzemo v vseh 10 stopnjah plače prvotnega osnutka za ti dve kategoriji.

Položajne plače po prvotnem osnutku (čl. 32.) so bile:

Stopnja	I. kat.	II. kat.	III. kat.	IV. kat.	V. kat.	VI. kat.
Dinarji						
1.	15.000	1.7500	1.6600	1.4500	1.2600	1.1400
2.	12.000	2.6000	2.5000	2.3200	2.2000	2.1000
3.	9000	3.4500	3.3600	3.2600	3.1600	3.600
4.	6600	4.3200	4.3000	4.2000	4.1200	
5.	5000	5.2600	5.2400	5.1600		
6.	3600	6.2000	6.1800			
7.	3000					
8.	2400					

Drugi vladni načrt (čl. 27.):

1.	13.500	1.	6000	1.	3000
2.	9000	2.	4000	2.	2000
3.	6600	3.	3000	3.	1400
4.	5000	4.	2400	4.	1000
5.	3600	5.	1800		
6.	3000				

Predlog O. Z. se glasi:

	I. kat.	II. kat.	III. kat.
1. skupina	15.000	7500	5600
2. »	12.000	6000	4200
3. »	9000	4500	3000
4. »	6600	3200	2000
5. »	5000	2600	
6. »	3600		

Plače zvanikičkov po drugem vladnem načrtu (čl. 29.) so te-le:

1. stopnja	3400
2. »	3800
3. »	4200
4. »	4600
5. »	5000
6. »	5400
7. »	5800

Sluge bi po tem načrtu (čl. 30.) prejemale:

1. stopnja	3000
2. »	3360
3. »	3720
4. »	4080
5. »	4440
6. »	4800
7. »	5160

Po predlogu O. Z. naj bi se pridržalo osem plačilnih stopenj in sicer za zvanikičnike: 3400, 4200, 5000, 5800, 6600, 7400, 8200 in 9000 Din. Za sluge pa: 3000, 3720, 4440, 5160, 5880, 6600, 7320 in 8040 Din.

Stanarine so po prvotnem vladnem načrtu znašale:

Stopnja	I. kat.	II. kat.	III. kat.	IV. kat.	V. kat.	VI. kat.
Dinarji						
1.	1800	1600	1400	1200	1000	1000
2.	2200	1800	1600	1400	1200	1000
3.	2200	1800	1600	1400	1200	1200
4.	2600	2200	1800	1600	1400	1200
5.	2600	2200	1800	1600	1400	1400
6.	3000	2600	2200	1800	1600	1400
7.	3000	2600	2200	1800	1600	1600
8.	3500	3000	2600	2200	1800	1600
9.	4000	3000	2600	2200	1800	1800
10.	4500	3500	3000	2600	2200	1800

Redovne stanarine po drugem vladnem osnutku pa bi bile za uradnike (čl. 31.) v I. kateg. za prvih šest službenih let po 3000, za nadaljnjih 9 let po 4800 in za ostalo dobo po 6000 Din na leto, za II. in III. kateg. pa za prvih šest let po 1800, za nadaljnjih 9 let po 3000 in za ostalo dobo po 4200 Din. na leto.

Zvaničniki in služitelji bi dobivali (čl. 32) na leto po 1200 Din stanarine.

O. Z. predlog zahteva zvišanje stanarine za II. in III. kategorijo na 2400, 3600 in 4800 dinarjev. Primeren povšek se je predlagal tudi za zvanikičnike in sluge. Enako se je predlagalo naj slednji napredujejo od stopnje do stopnje po 4 in ne šele po 5 letih kakor veli čl. 41. drugega vladnega načrta. Čl. 34. drugega vladnega načrta določa, da dobivajo samci, vdovci ali ločeni samo 50 % od redovne stanarine. O. Z. je predlagala 75 %. Ministrski svet more v izrednih razmerah stanarino zvišati (čl. 33.)

Dodatek za vsakega otroka (čl. 37.) znaša do šest polnih let 360, do dvanajst polnih let 600 in dalje po 840 dinarjev na leto.

Smatrali smo za dolžnost, da o materinem delu, ki je vsakemu najbolj pri srcu, obvestimo svoje člane. O. Z. je protipredlog izročila kompetentnemu mestu, ki je obljubilo najizdatnejšo podporo.

Kolikor je bilo mogoče je vzdrževala tudi izpreminjevalne predloge k prvotnemu osnutku. Zagreb, Sarajevo in Split soglašajo z našimi protipredlogi.

K. P.:

Mi in naša deca.

Za tri kroné od komada šiva moja žena doma perilo za neko tovarno, ki oddaja tako delo za svojo trgovsko zalogo. Če je žena zelo pridna, spretna in povsem trdnega zdravlja, zasluži pri povprečno 8 urnem delu dnevno 30 kron. Po dnevi seveda gospodinjstva opravila ne dopuščajo se baviti s takim delom; treba torej omejiti čas počitka in to precej izdatno, da izvrši penzum 10 komadov. (Tudi jaz in moja žena delava tako! Op. ur.)

Podjetje, ki tako generozno plačuje, si lahko svoje delavke celo izbira, dosti se jih namreč ponuja — tudi iz krogov državnih nameščencev.

Nekaj uric imam tudi jaz vsak dan na razpolago; pri šivalnem stroju nisem posebno spreten, poskušam torej svoje duševne zmožnosti nekako vnovčevati.

Res dobim prijaznega podjetnika, katerega mi bi bila moja cena pisarniška moč všeč.

Uredil sem upravno poslovanje po strokovnem načrtu, dal navodila za uspešni obrat in delal vsako prosto uro v lepo opremljeni pisarni. Mož je bil vljuden, postrezal s cigaretami, me povabil celo včasih na črno kavo, in ko je bilo vse v redu, se je pristrčno zahvalil, mi stnil roko ter me še prosil daljne podpore, če bi bilo treba, povrh pa zatrjeval, da mi rad ustreže s kako protiuslugo v danem slučaju.

To je bil moj zaslužek.

Pri tako slabem tečaju duševnega dela se daljni poizkusi ne izplačajo; poiščem si torej rajši manuelnega posla. Za deske zlagati sem preslab; to mi je kmalu očital delovodja, ko sem se lotil tega pripomočka.

Končno se mi posreči, da me zaposli neki tovarnar za izdelovanje zamaškov iz plutovine.

Delo je res lahko, popolnoma mehanično, precej snažno; potrebno izurjenost v postrežbi strojev sem si po par poskusih že pridobil. Seveda delodajalec me ne pozna, najbrž bi me sploh ne bil sprejel, ko bi vedel za moj poklic. Zdaj delam v »akordu.«

Po večerji grem v delavnico, se postavim za par ur k stroju ter brez posebnega truda na uro zaslužim po 10 dinarjev.

Razmere nas silijo si iskati izven našega poklica dohodkov h gospodarskemu primanjlkaju, ki ga prejemki iz našega službenega razmerja do države ne krijejo. Teh razmer sedanja generacija državnih nameščencev ni zakrivila. Toda našim naslednikom naj bodo v svarilo in premislek.

Posezimo za svoje otroke po koristnejših poklicih! Danes in tudi v bodočnosti obeta obrt in trgovina postati pri nas najuglednejši stan. Priden rokodellec s količkaj strokovno izobrazbo ne bo nikdar prisiljen slediti državnemu uslužbencu na nehvaležni poti postranskega zaslužka. Le premislimo malo, v koliko smo na slabšem, ker se nismo izučili kakšnega rokodelstva ali trgovine. To bi staršem daleko ne bilo povzročilo teh stroškov, kakor naše dolgoletne študije. Saj imamo sodobnike, ki niso fineli našega častihleptstva, a se danes prezirljivo ozirajo na naš, moderne sužnje. Obrtništvo je danes socialni razred, ki je brezdvomno uvrščen pred nami; neodvisen je, prosti razvoj mu zajamčuje sijajno bodočnost, trud in delo, lastna inteligenca prihajajo v celoti poedincu v korist.

Ni pa treba duševnih zmožnosti, ki se pojavijo pri naših otrocih v posamnih slučajih, zanemarjati. Po svojih močeh dajmo nadarjenim otrokom priliko do višje izobrazbe; ni jim pa treba posebej slikati ugodnosti državne službe. Izognili se ji bodo sami in se posvetili zasebnim poklicem, kjer jih ne bodo ovirale skrbi za vsakdanji kruh, ter se jim oceni njih zmožnost in spretnost po pametnih, zdravih načelih, ki so času in okoliščinam primerna.

Menda ga ni optimista med nami, ki pričakuje za državno uslužbenstvo v naši državi udobnejših časov; komur se posreči po strmi lestvici napredovanja priti do solnčnate višine, je na slepo zadel posebno srečno konstelacijo okoliščin, kar pa so malo spodbudne izjeme.

Iz dobrega prepričanja torej nikomur ne bomo svetovali, se zateči pod zaščito državne službe. Po zdravem preudarku tudi menda nihče ne bo silil v ta stan, če mu je količkaj mogoče drugod izkoriščati pridobljeno sposobnost; braniti pa hočemo naše lastne otroke pred usodo, ki jo sami bridko občutimo.

Morda uvidevajo merodajni činitelji državnega krmilarstva, ko začenja pojemat duševni nivo uslužbenstva in ž njim sorazmerno kakovost javne uprave, da zasluži vsekakor ta stran državne oskrbe večje pozornosti, kakor dosedaj.

Dokler so pa ponudbe duševnega dela večje kot potreba, ni pričakovati boljših cer za to vrsto blaga.

Kaj naj storimo?

Med odborom društva sodnih pisarniških uradnikov na eni in odborom društva državnih pisarniških uradnikov na drugi strani se vršijo pogajanja radi združitve teh dveh društev v eno strokovno organizacijo že nad pol leta. Inicijativo za to združitve je dalo društvo državnih pisarniških uradnikov, katero je danes nedvomno eno najmočnejših strokovnih društev v Sloveniji in v katerem so združene razen sodne vse ostale stroke.

Da so bili sodni pisarniški uradniki do danes separirani, je glavni vzrok sledeče: Nepobitno dejstvo je, da je danes izmed vseh uprav sodna najpopolnejša. Ta popolnost pa ne obstoja samo v tem, da je delo lepo razvrščeno, nego je s to popolnostjo dana tudi pisarniškemuradništvu samostojnost, katere pri ostalih upravah uradništvo nima. Sodni pisarniški uradnik sprejema tožbe na zapisnik, predloge na rubež, na razne vknjižbe in drugo, vodi cenitve zemljišč pri raznih izvršbah in zapuščinah ter rešuje stvari preprostege značaja. Pri politični upravi je po večini pisarniško uradništvo zaposleno radi pomanjkanja dobrega poslovnika s stvarmi, katere spadajo bolj v delokrog začetnika kot dozorelega pisarniškega uradnika. Sodna uprava ima predpisane skušnje, politična nobenih. Vse to so vzroki, ki te dve stroki nekako razdružujejo. So pa ti vzroki tehtni za to razdružitve? Menimo, da ne. Če pogledamo v sodno pisarno, kdo je tam zaposlen? Doslužen podčastnik ali pa onemogel študent. In pri ostalih strokah? Isti! Kje tiči tedaj razlika? Trdno smo uverjeni, da bi marsikateri sodni nameščenec rad sedel v politični službi in nasprotno. Čemu tedaj separatne organizacije?

Tovariši! Bodimo med seboj res tovariši in ne pustimo se od raznih špekulantov begati. Vsi služimo enemu kralju in eni državi; vsi smo enako plačani, vsi sorazmerno enako napredujemo, ali imamo vzrok, se klati med seboj? Pisarniško uradništvo pri nas mora biti organizirano enotno. Z enotno, veliko in trdno organizacijo so uspehi mogoči. Nova službena pragmatika to enotnost tembolj podkrepjuje, ker dela v tem pogledu veliko manjše razlike, kot jih je delala dosedanja. Pa tudi ne glede na to je skrajni čas, da zavladam med nami čimvečja vzajemnost. Kaj je posameznik? Nič. Trdno društvo je pa varen branik proti vsem. Pritisnjeni smo ob tla, izmozgani do kosti, ali naj sedaj razpademo in se posamič organiziramo. Ne, tovariši, ravno sedaj je postala potreba za skupno organizacijo tako velika, da ne smemo več odlašati. Res je, da mnogokrat lahko doseže s protekcijo eden več kot vsi, če je pa tak egoizem na mestu, je drugo vprašanje. Kadar gre za dobrote, jih moramo biti sorazmerno deležni vsi, kadar gre za zlo, ga moramo prenašati složno. Le v taki vzajemnosti je naš spas, naša bodočnost.

Odborniki društva sodnih pisarniških uradnikov, delajte na to, da se združitve čimprej izvede. Z združitvijo ni ustvarjen

zakon. Če boste videli, da se vam ne godi več tako, kot bi se moralo, vam je odprta pot. Vaša pravila bodo ležala v arhivu in čim se vas polasti slast do samoosvojitve, je majhno delo in društvo bo zopet oživljeno. Sicer pa upajmo, da se za kaj takega ne bo ogreval nikdo več. Ujedinjeni smo narodno, ujedinimo se še strokovno!

Y.

Vestnik.

Protidraginski shod v Ljubljani. V torek popoldne so sklicale državne nameščence in soproge državnih nameščenec v ljubljanski Mestni dom protestni shod proti obupnemu položaju, v katerem se nahajajo vsled slabih plač in naraščajoče draginje one in njihove rodbine. Udeležba na shodu je bila zelo velika, tako da je bila velika dvorana Mestnega doma napolnjena. Shodu je predsedovala gđ. Stebijeve. Prva je govorila ga. Fina Jerovčeva, ki je v obširnem in temeljitem referatu orisala bedno stanje uradniških rodbin ter njihovo socialno zapostavljanje in končala s pozivom na vse uradnice, uradniške soproge, matere gladujočih otrok, da se strnejo v enotno fronto v boju za odpravo neznosnega krivičnega položaja. V istem smislu je govorila ga. Marica Bartolova, ga. Jožica Novakova pa je zlasti grala ljubljansko tržne razmere in k sklepu povdarila, da državno uradništvo ne prosi nikake miloščine, ampak zahteva samo svojo sveto pravico. Država mora sama uvideti, da tako ne gre naprej, ker bo sicer izgubila ves naraščaj za državno službo. Shod je nato soglasno sprejel naslednjo resolucijo: »Žene državnih nameščenec in državne nameščence, zbrane na javnem shodu v Mestnem domu v Ljubljani dne 19. septembra 1922., ugotavljamo z obupom in ogorčenjem, da je beda državnih nameščenec, beda naša in naših družin prikipela tako daleč, da nam pretita v pravi pomeni besede glad in zmrzovanje — vse to zaradi sramotno nizkih plač državnih uslužbenec spričo strašno, vedno naraščajoče draginje. To našo bedo razgrinjamo javno pred sodobno družbo, ki istočasno skoraj v vseh neuradniških krogih živi v izobilju, deloma naravnost v razkošju, razsipnosti in pljančevanju. Morda se vendar zave sramote, ki jo zadeva, ko brezbrizno pušča, da pozinja stebel države — državno uradništvo. Razgrinjamo svojo bedo pred svojim delo in kruhodajalcem, državno upravo, ki je dolžna svojim uslužbencem za pošteno in zvesto delo zagotoviti vsaj človeka vredno eksistenco. Ni naša naloga, iskati poti in sredstev za pomoč, to je stvar vlade in vseh, ki so za današnje stanje v državi odgovorni. Predlagamo pa svoje minimalne zahteve, katere se morajo uresničiti, da se beda državnih nameščenec vsaj ublaži, če že ne odpravi. Zahtevamo: 1. da se službena pragmatika državnih nameščenec brez zavlačevanja zakonito ob istočasnem reguliranju draginskih doklad; 2. da vlada uporabi vsa sredstva, ki so ji na razpolago, da doseže izdatno znižanje cen vseh življenjskih potrebščin, zlasti živil, obleke in obuvala ter da prepreči nečloveško odiranje in navijanje cen po vseh onih, ki imajo življenjske potrebščine na prodaj; 3. da vlada istočasno s porastom draginje stopnjuje tudi draginske doklade; 4. da izda vlada enkratni prispevek za nabavo najnujnejših potrebščin. V slučaju neugoditve naj si sama pripiše konsekvence. Po sprejetju resolucije se je oglašila k besedi še ga. Čučkova. Njen govor je prevečala ironija na rovaš razpasenega parvenizma in plutokracije. Shod je potekel dostojno in brez incidentov.

— Poštni čekovni zavod v Ljubljani objavlja z ozirom na množično pismo in ustno prošnje državnih uslužbenec in upokojencev za izročitev obveznic Todsotnega državnega investicijskega posojila 1921., da je zavod že pričel z razpošiljanjem teh obveznic. Z ozirom na veliko število podpisovalcev na obroke (okroglo 7000) da zavodu ni mogoče razposlati vseh obveznic na enkrat, marveč se obveznice odpošiljajo postopoma na prijavljene naslove v istem redu, v katerem dohajajo zavodu izkazi posameznih oblastev

o odplačanih obrokih, tako da bodo predvidno vse obveznice razdeljene, oziroma razposlane do najkasneje 15. oktobra 1922.

Uradniška pragmatika. Pretekli teden je zakonodajni odbor izvolil poseben ožji odsek, ki naj pretresa vladni načrt uradniške pragmatike in ki naj predloži v najkrajši dobi svoje poročilo plenumu zakonodajnega odbora. Ta odbor se je v soboto konstituiral in izvolil za predsednika poslanca Djuričiča (radik.), za podpredsednika poslanca Kurbegovića (muslim.) in za tajnika poslanca Reisnerja (demokr.). Poslanec prof. Reisner je zadnje dneve pred svojim odhodom v Beograd stopil v stik z uradniškimi organizacijami, da mu povedo svoje mišljenje glede vladnega načrta zakona o uradnikih. V soboto zvečer se je vršil v Ljubljani sestanek prof. Reisnerja z zastopniki ljubljanske Osrednje Zveze javnih nameščenec v Ljubljani. Vobče se je pri tem sestanku poudarjalo, da pomenja vladni načrt velik napredek v zakonsko-tehničnem oziru. Načela zakonskega načrta odgovarjajo raznoterim, deloma med seboj si nasprotujočim težnjam posrednih uradniških skupin in je zakonski načrt v polni meri goden za končno sklepanje. Izvesti je le še nekatere izpremembe glede višine prejemkov in glede nekaterih podrobnih predpisov. Prof. Reisner se je povsem strinjal s predlaganimi spremembami, ki jih hoče zastopati v zakonodajnem odboru.

Savez nabavljalckih zadruga državnih službenika u Beogradu moli nas, da donesemo sledeče:

Upravni odbor ovoga Saveza uzeo je u pravu resolucije, koje je prihvatio Prvi Zadrugni Sastanak u Brodu. Upravni Odbor je na očitu pažnju posvetio onom delu resolucije, kojim se poziva Upravni Odbor, da smesta pristupi nabavi živežnih namirnica, koje se u veliko troše. Tom prilikom je konstatovano, da za ovu nabavu treba mnogo veći kapital od onoga, kojim Savez momentano raspolaže, a veći od onoga, kojim bi Savez uopšte mogao raspolagati. Zato je odlučeno, da se preduzmu potrebni koraci, kako bi Savez dobio sa državnih i sekvestriranih poseda potrebne namirnice. Briga o ovome poverena je trojici članova Upravnog Odbora, na osnovu čijeg izveštaja će daljne odluke doneti Poslovni Odbor. Istovremeno s tim ima se pristupiti nabavi do 100 vagona žita. Stavljeno je u dužnost Poslovnom Odboru, da odredi lica, koja će ove izvesti i brinuti se o finansiranju. Da bi se olakšalo finansiranje ove dobave, odlučeno je, da se pozovu Zadruge, koje nisu povratile Savezu pozajmice u robu ili u gotovu, nego novac unotrebjavaju za druge nabavke, ili drže kod drugih novčanih zavoda ili u svojim kasama, da Savezu hitno odlate dug. O rezultatu preduzetih koraka izveštice se Zadruge, kako bi mogle udešiti svoje držanje.

U savezu sa prednim odlukama Upravnog Odbora je odobrio projekte ugovora sa dva milina, kojim će se davati na meljavu žito, koje Savez nabavi.

Poslovni Odbor će zatražiti ponude fabrika šećera za liferovanje potrebne količine i doneti odluke o ovome.

Tako isto će zatražiti ponude od svih većih industrija stočnih proizvođača za liferovanje masti od svinja, koje bi Savez kupovao i predavao dotičnim industrijama na preradu. Poslovni Odbor će pročitati ove ponude i izneti ih idućoj sednici Upravnog Odbora na konačnu odluku.

Oleđe nabave gorivog drveta ovlašten je Poslovni Odbor, da uz koncentraciju cena nabavi potrebnu količinu drveta, a da se od ministarstva Šuma i Rudnika zatraže podesni kompleksi šuma za eksploataciju.

Odlučeno je, da se zamoli Ministarski Savet, da — u slučaju ograničenja izvoza — svaki izvoznik ustupi stanovitu količinu živežnih namirnica Savezu za ishranu stanovništva.

Da bi se moglo pristupiti podizanju Saveznih skladišta i zastupništvo u centrima pojedinih oblasti, odlučeno je, da se zatraže podesni potrebni lokali za to u Zagrebu, Sarajevu i Skoplju. Izvođenje ovog povereno je Poslovnom Odboru.

Da bi se olakšalo kreditovanje i snabdevanje manjih Zadruga, odlučeno je, da se ove pozovu, da pristupe osnivanju svojih centrala.

Da bi se dala mogućnost što uspešnije nabave kolonijalne robe na veliko, odlučeno je za interesovati zadrugne organizacije za osnivanje posebnog pudužeca u tu svrhu.

Odlučeno je, da se zatraži od Zadruga, da Savezu nedeljno javljaju cene životnim namirnicama, pa da Savez vodi evidenciju o kretanju cena. Odlučeno je, da se na dugovanje Zadruga u robu, koju kupe od Saveza iz 1. septembra o. g., računa 3% kamata godišnje, a ne 4% kao do sada. Kamat od 4% godišnje računaće se Zadrugama i dalje na pozajmice u gotovu.

Zatim je Upravni Odbor uzeo u pretres izveštaj članova Upravnog Odbora, koji su bili određeni, da u inostranstvu kupe potrebnu robu. Izveštaj je jednoglasno uzet na znanje, a s tim u vezi odlučeno je, da se otkazu i odgode zaključci o kupovini robe u Češkoj radi prevelikog porastka češke valute u zadnje doba.

Pošto se povećao broj Zadruga i pokazala preka potreba revizije Zadruga, odlučeno je, da se raspiše konkurs na mesto još jednog revizora (nadzornika) Saveza.

U poslovni Odbor su jednoglasno izabrani g.g.: Dr. M. Popović kao predsednik, M. Stiebler kao potpredsednik Dr. K. Todorović, Dr. Z. Bošek, Dr. O. Švarcer i Dr. S. Kuželj kao članovi, a za zamenike g.g. Dušan Letica, Vlad. Vujinović, Dimitrije Petrović i Branko Živković.

Društvo sodnih poduradnikov in slug izreka tovarišu J. Severju sožalje na bridki izgubi njegove 17letne hčerke. — Kako velikanska beda vlada med nižimi državnimi uslužbenci, je dokaz, da jim otroci umirajo od strašne človeške morilke jetike. Pred letom je umrl tovarišu sin abiturijent, pred mesecem dni enemu 16letna hčerka, vsi za jetiko, eden tovariš ima dva jetična otroka. Pač žalostne razmere, da je v tako majhnem številu toliko slučajev jetike, čemur je gotovo povod slaba hrana in slabo stanovanje.

Za tiskovni sklad »Našega Glasa« so darovali oziroma nabrali: g. Franc Adamič, vodja zemljiške knjige v Novem mestu nabral povodom odhodnice g. Jos. Perka, viš. pis. oficijala v Novem mestu 350 K. Društvo zemljiškoknjižnih uradnikov v Ljubljani 158 K, od katerih so darovali gg. tovariši v Kozjem 40 K, v Ptulju 36 K, v Gornjem gradu 24 K, v Metliki in Črnomlju po 20 K, v Trebnjem 18 K. Vsem gg. tovarišem nabralcem in darovalcem najiskrenejša hvala!

Uprava.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

prilporeča svojo zalogo

dežnikov in solnčnikov
ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Gostilna „Pod Trančo“

Ljubljana, Stari trg št. 1.

Toči pristna dolenska in štajerska vina. Točna postrežba in zmerne cene.

Za obilni obisk se prilporeča

JOSIP OLUP

Iv. Jelačin, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.

Tvrđka ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.